

РАДА

ПОСТАНОВА

23.06.2016

м. Київ

№ Р-2-4

Про позицію і дії ФПУ, її членських організацій на захист прав та інтересів працюючих в умовах шокового підвищення ціни на газ і тарифів на житлово-комунальні послуги

Протягом квітня – червня 2016 року центральними органами виконавчої влади прийнято низку рішень щодо підвищення майже вдвічі ціни на природний газ для населення (із одночасним скасуванням пільгової ціни) та тарифів на гарячу воду і опалення у 1,8 – 2,2 раза, з вересня п.р. заплановано підвищення тарифів на електроенергію на 30%, регіональні водоканали ініціюють підвищення тарифів на холодну воду.

В порушення норм законів України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про соціальний діалог в Україні», «Про ціни і ціноутворення», «Про житлово-комунальні послуги», чинної Генеральної угоди такі рішення ухвалюються без обговорення зі сторонами соціального діалогу.

Надані Федерацією профспілок України пропозиції щодо впровадження низки заходів, які б дозволили стримати темпи підвищення ціни на газ та тарифів на житлово-комунальні послуги, Урядом не враховано. Зокрема, не підтримано пропозиції профспілок щодо спрямування більш дешевого газу власного видобування виключно на потреби населення, подальшого зменшення ставок рентної плати за користування надрами для видобування вуглеводнів та ПДВ на газ, врегулювання нормативу інвестиційної складової в ціні на газ та контролю за використанням інвестиційних коштів тощо.

Профспілкові організації, трудові колективи вважають, що в умовах падіння реальної заробітної плати та збільшення заборгованості з неї, поширення бідності серед працюючого населення, скорочення робочих місць та зростання безробіття, прийняття рішення щодо двократного підвищення ціни на газ має супроводжуватися адекватним зростанням доходів громадян, в першу чергу – заробітної плати.

ФПУ, СПО об'єднань профспілок неодноразово зверталися до Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України з вимогою щодо підвищення розмірів прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії до розміру фактичного прожиткового мінімуму для відповідної категорії осіб, який наразі вдвічі більший за встановлений у держбюджеті.

Ухилення попереднього Уряду від соціального діалогу та спільного пошуку потрібних людям рішень стало підставою вступу СПО об'єднань профспілок в колективний трудовий спір, висунення Трудового ультиматуму Кабінетові Міністрів України попереднього складу та проведення численних акцій протесту задля захисту соціально-економічних прав людини праці.

Під тиском профспілок ратифіковані конвенції Міжнародної організації праці № 117 про основні цілі та норми соціальної політики та № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення.

7 квітня 2016 року під час засідання Національної тристоронньої соціально-економічної ради був підписаний Меморандум між Україною та Міжнародною організацією праці щодо Програми гідної праці для країни на 2016 – 2019 роки.

Із 6,9% до 10,3% підвищено розміри прожиткового мінімуму, мінімальної зарплати і мінімальної пенсії з 1 грудня 2016 року.

Разом з тим, ФПУ вважає, що наразі здійснювані Урядом заходи є недостатніми, а розміри підвищення доходів є неспівставними з масштабами підвищення цін і тарифів, що призведе до неминучого зниження життєвого рівня громадян.

З метою посилення соціального захисту ФПУ запропоновано Уряду і Парламенту:

- встановити з 1 жовтня 2016 року (до початку опалювального сезону) мінімальну заробітну плату на рівні фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб (3037 грн у цінах травня 2016 року за розрахунками Мінсоцполітики України);

- забезпечити ліквідацію грошового розриву між посадовим окладом (тарифною ставкою) працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки та мінімальною заробітною платою для працівників бюджетної сфери;

- скасувати обмеження виплати пенсій для 2,1 млн працюючих пенсіонерів.

З цією метою ФПУ також розроблено і подано Уряду і Парламенту проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку встановлення мінімальних гарантій в оплаті праці».

Водночас направлено звернення до депутатських фракцій і Парламенту з пропозицією провести парламентські слухання з метою обговорення доцільності та обґрунтованості різкого підвищення Урядом ціни на газ для населення, достатності запропонованих заходів соціального захисту.

На виконання рішення постанови Президії ФПУ від 08.06.2016 № П-2-1г «Про позицію та першочергові дії профспілок у зв'язку з шокним підвищенням цін і тарифів», як перший етап протестних дій, членськими організаціями проводиться збір підписів в усіх профспілкових організаціях для направлення звернень до центральних органів виконавчої влади з вимогою реагування влади на порушення конституційного права громадян на достатній життєвий рівень.

Враховуючи зазначене, з метою захисту прав та інтересів працюючих в умовах шокного підвищення ціни на газ і тарифів на житлово-комунальні послуги,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Взяти до відома Інформацію про першочергові дії ФПУ, її членських організацій на захист членів профспілок від негативного впливу підвищення ціни на природний газ і тарифів на житлово-комунальні послуги, відповідно до постанови Президії ФПУ від 08.06.2016 № П-2-1г «Про позицію та першочергові дії профспілок у зв'язку з шоким підвищенням цін і тарифів» (додаток 1).

2. Схвалити Заяву Федерації профспілок України до Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, СПО сторони роботодавців на національному рівні у зв'язку з шоким підвищенням ціни на газ і тарифів на житлово-комунальні послуги (додаток 2).

Доручити делегації з представників ФПУ на чолі з Головою ФПУ Осовим Г.В. провести зустріч з Головою Верховної Ради України Парубієм А.В., Прем'єр-міністром України Гройсманом В.Б., першим заступником Голови СПО сторони роботодавців на національному рівні Мірошніченком О.В., вручити зазначену Заяву ФПУ та вимагати термінового розгляду і прийняття профспілкового законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку встановлення мінімальних гарантій в оплаті праці», а також інших законопроектів, які знаходяться у Верховній Раді України і спрямовані на посилення соціального захисту людей від необґрунтованого підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги.

3. Провести 6 липня 2016 року о 10.00 в м. Києві Всеукраїнський марш протесту і пікетування Верховної Ради України у зв'язку з шоким підвищенням ціни на газ і тарифів на житлово-комунальні послуги. Визначити квоту участі Всеукраїнських профспілок в акції в розмірі не менше 1%.

Членським організаціям ФПУ на місцях провести акції на підтримку Всеукраїнського маршу протесту.

4. Президії ФПУ забезпечити організацію проведення Всеукраїнського маршу протесту і пікетування Верховної Ради України.

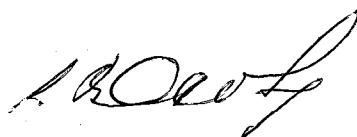
5. Членським організаціям ФПУ продовжити збір підписів під Заявою ФПУ, схваленою постановою Президії ФПУ від 08.06.2016 № П-2-1г, до проведення Всеукраїнського маршу протесту з подальшим врученням підписних листів Кабінету Міністрів України, Верховній Раді України під час зазначеної акції.

6. Керівництву ФПУ організувати в судовому порядку оскарження рішення Кабінету Міністрів України щодо підвищення ціни на природний газ для населення.

7. Профспілковим організаціям усіх рівнів невідкладно ініціювати колективні переговори з роботодавцями щодо підвищення зарплати не менш ніж на 15% за рахунок економії коштів фонду оплати праці, що вивільняються, у зв'язку із зменшенням удвічі з 1 січня 2016 року витрат на сплату Єдиного соціального внеску, з метою посилення соціального захисту працівників та запобігання поширенню бідності.

8. Контроль за виконанням постанови покласти на Голову Федерації профспілок України Осового Г.В.

Голова ФПУ

Г.В. Осовий

Інформація про першочергові дії ФПУ, її членських організацій на захист членів профспілок від негативного впливу підвищення ціни на природний газ і тарифів на житлово-комунальні послуги

Протягом останніх років в умовах затяжної фінансово-економічної кризи, воєнних дій на сході країни, заморожених з грудня 2013 до 1 вересня 2015 року розмірів основних державних соціальних стандартів – прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати і пенсії та, як наслідок, падіння життєвого рівня громадян, Уряд неодноразово приймав рішення про підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги.

Зокрема з січня 2014 по червень 2016 року були підвищені ціни і тарифи для населення: на електроенергію – у 3,1 раза (*підвищення тарифів відбуватиметься протягом 2016-березня 2017 років*), холодну воду – в 1,5 раза, природний газ – більш ніж у 6 разів, опалення – у 4 рази, гарячу воду – в 5,9 раза (*нові тарифи на опалення та гаряче водопостачання для населення вступають в силу з 1 липня ц.р.*).

Одночасно з підвищенням у 2015 році цін на природний газ та тарифів на електроенергію було змінено (зменшено) диференціацію обсягів споживання, та з 1 травня 2016 року скасовано норму про споживання газу населенням за пільговою ціною.

27 квітня 2016 року Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 315 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2015 року № 758», якою з 01.05.2016 встановлено єдину ціну на газ для населення відразу на так званому «ринковому рівні» – 6879 грн за 1000 куб. м та скасовано норму про споживання населенням газу за пільговою ціною (*3600 грн за 1000 куб. м при обсязі споживання до 1200 куб. м протягом опалювального сезону, 7188 грн за 1000 куб. м – в інший період*). Натомість у Меморандумі, підписаному з МВФ, передбачалося підвищення цього року ціни до 75% собівартості.

Вказане рішення Уряду прийнято з порушенням принципів ведення соціального діалогу та норм статті 12 Закону України «Про ціни і ціноутворення», згідно з якою державні регульовані ціни, які мають істотну соціальну значущість, повинні бути економічно обґрунтованими. Наразі Уряд підміняє поняття «економічно обґрунтовані ціни» поняттям «вирівнювання ціни на газ для всіх категорій споживачів», встановлення їх на європейському рівні.

Всі рішення щодо підвищення тарифів були прийняті попри категоричної незгоди профспілок.

Довідково:

В минулі роки на державному рівні було прийнято низку рішень, які послабили важелі впливу профспілок на формування та реалізацію державної цінової політики.

Так, із Закону України «Про ціни і ціноутворення» вилучено норму щодо права організацій громадянського суспільства, зокрема профспілок, на здійснення контролю за додержанням державної дисципліни цін спільно з центральними органами виконавчої влади, які відповідно до своїх повноважень реалізують державну політику у сфері ціноутворення.

Задля відновлення вищевказаної законодавчої норми, Федерацією профспілок України було підготовлено ініціативний профспілковий законопроект «Про внесення зміни до статті 16 Закону України «Про ціни і ціноутворення».

Завдяки сприянню Федерації профспілок Рівненської області та Тернопільській обласній раді профспілок, народними депутатами України Дехтярчуком О.В. та Євтушком С.М. законопроект «Про внесення зміни до статті 16 Закону України «Про ціни і ціноутворення» (щодо участі організацій громадянського суспільства у державному регулюванні цін) внесений на розгляд Верховної Ради України (реєстр. № 2677 від 20.04.2015). Наразі проект опрацьовується відповідними Комітетами Верховної Ради України.

Чинна Генеральна угода перестала містити зобов'язання щодо обов'язкового погодження рішень про зміну діючих тарифів (на газ, електроенергію, послуги транспорту і зв'язку) для населення зі Стороною профспілок, які діяли в попередній редакції Генеральної Угоди на 2008 – 2009 роки.

Натомість зазначену норму замінено на обговорення проектів рішень з профспілками і роботодавцями у відповідних постійно діючих тристоронніх дорадчих органах, створених при центральних органах виконавчої влади (НКРЕКП, НКРЗІ, Мініфраструктури). Проте, при прийнятті владою соціально важливих рішень для населення, позиція профспілок, як правило, не враховується. Відповідно до чинної Генеральної угоди проекти нормативно-правових актів, що стосуються соціально-трудої сфери, повинні надсилатися на розгляд СПО об'єднань профспілок. Однак така процедура не завжди має місце.

Приймаючи рішення про підвищення ціни на газ, Уряд заявив, що незможні громадяни не постраждають від підвищення тарифів на газ, оскільки будуть захищені державою адресно.

Довідково: У грудні 2014 року кількість отримувачів субсидій становила 1,1 млн. сімей, у грудні 2015 року цей показник **виріс в 4 рази** і становив 4,6 млн. сімей, **а у березні 2016 року** – зріс проти 2015 року ще на 13% і становив 5,1 млн. сімей. Мінсоцполітики прогнозує, що до кінця цього року кількість отримувачів субсидії збільшиться до **8,8 млн. сімей** (із загальної кількості домогосподарств України – 15, 1 млн. сімей). У Держбюджет-2016 на надання житлових субсидій закладено 40,3 млрд. грн.

Тож анонсовані Урядом субсидії поширюються лише на найбільш бідні категорії громадян, ставлять у чергу за державною допомогою майже 9 млн. домогосподарств і не вирішують проблеми більшості працюючих.

ФПУ вважає, що масштабне зростання цін і тарифів при неадекватному зростанні доходів населення, в першу чергу заробітної плати, призведе до

потрапляння до вразливої категорії громадян і тих, чий дохід ледь перевищує рівень доходу, що дає право на отримання субсидії, проте є вкрай недостатнім для реалізації конституційного права на достатній рівень життя для себе і своєї сім'ї. Тим самим, зростає рівень бідності серед працюючого населення, який на кінець 2015 року становив майже 20%.

Як наслідок, до категорії отримувачів субсидії можуть потрапити майже три чверті офіційно працюючого населення.

Діюча система соціального захисту не забезпечує адекватної підтримки населення, оскільки базується на штучно заниженому розмірі прожиткового мінімуму.

Офіційна величина прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановлена Державним бюджетом України у розмірі 1450 грн. (з травня ц.р.), в два рази менше за розрахований Мінсоцполітики України фактичний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб у цінах травня 2016 року – 3037 грн., що спричиняє занижені розміри мінімальної зарплати та пенсії.

В той же час, в умовах високого рівня інфляції, яка за період грудень 2013 – квітень 2016 року становила 188,1%:

- мінімальна заробітна плата підвищилася лише на 13,1% з 1218 грн до 1378 грн;

- реальна заробітна плата у 2014 році знизилася на 6,5%, а у 2015 році – на 20,2%;

- обсяг зарплатних боргів станом на 01.05.2016 зріс до 1849,1 млн. грн.

Профспілки вимагають від Кабінету Міністрів України негайного прийняття нової постанови «Про затвердження наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг для основних соціальних і демографічних груп населення», підвищення до 1 жовтня ц.р. (до початку опалювального сезону) розмірів мінімальної заробітної плати та пенсії до рівня фактичного прожиткового мінімуму.

Профспілки наполягають, що в умовах падіння реальної заробітної плати та збільшення заборгованості з виплати заробітної плати, поширення бідності серед працюючого населення, скорочення робочих місць та зростання безробіття, прийняття рішення щодо двократного підвищення ціни на газ має супроводжуватися адекватним зростанням трудових доходів громадян, насамперед шляхом запровадження європейських підходів до механізму їх формування, в першу чергу – мінімальної заробітної плати, з метою наближення її рівня до показників, рекомендованих Конвенцією МОП № 131 про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються, та Резолюцією Європейського парламенту від 9 жовтня 2008 року щодо сприяння соціальної інтеграції та боротьбі з бідністю, у тому числі дитячою бідністю, в ЄС (2008/2034 (INI).

Задля цього ФПУ оперативно розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку встановлення мінімальних гарантій в оплаті праці», який направлено Уряду та Парламенту, а також передано народному депутату України С.М. Капліну.

Крім того, з метою захисту населення від негативних наслідків зміни цін та тарифів на послуги ЖКГ, ФПУ було здійснено низку заходів, а саме:

ФПУ ініціювала розгляд сторонами соціального діалогу питання економічної обґрунтованості підвищення ціни на природний газ та тарифів на послуги ЖКГ, а також адекватності соціального захисту населення в таких умовах.

12 травня 2016 року за участі представників профспілок, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення, центральних органів виконавчої влади, науковців відбулося розширене засідання Робочої групи Комітету Національної ради з питань соціальної та гуманітарної політики. Учасниками заходу було визнано, що з метою забезпечення ефективного соціального захисту необхідно, в першу чергу, переглянути політику доходів громадян, підвищити прожитковий мінімум та заробітну плату задля зростання рівня життя населення. Разом з тим, в умовах підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги доцільно розглянути можливість запровадження інших механізмів соціального захисту як альтернативи житловим субсидіям. За результатами засідання направлено звернення до Мінекономрозвитку України.

З метою недопущення подальшого падіння життєвого рівня громадян Федерація профспілок України направляла звернення до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, об'єднань організацій роботодавців та Бізнес асоціацій з відповідними пропозиціями щодо першочергових дій Уряду (*лист від 25.05.2016 № 05\01-15\592*).

Крім того, зазначене звернення було надіслано Парламентським фракціям та групам у Верховній Раді України, Адміністрації Президента України, Асоціації міст України та Асоціації малих міст України з проханням підтримати профспілкові пропозиції та сприяти їх реалізації (*листи від 27.05.2016 № 05\01-15\603, 05\01-15\607, 05\01-15\608*).

Задля недопущення підвищення тарифів на гарячу воду та опалення для населення, які попередньо були схвалені на засіданні НКРЕКП 5 травня ц.р., Федерація профспілок України зверталася до Комісії з проханням відкласти прийняття Комісією рішення щодо підвищення тарифів на зазначені послуги та врегулювати прийняття цього важливого соціального рішення в рамках соціального діалогу з врахуванням пропозицій народних депутатів, органів місцевого самоврядування, громадських організацій, у т.ч. профспілок.

ФПУ пропонувало НКРЕКП об'єднати зусилля задля встановлення економічно обґрунтованої ціни природного газу з урахуванням платоспроможності населення задля недопущення кризи неплатежів громадянами за житлово-комунальні послуги та, як наслідок, зупинення підприємств теплокомуненерго (*лист від 03.06.2016 № 05\01-16\630*).

9 червня 2016 року члени Робочої групи від Сторони профспілок, які входять до складу постійно діючого тристороннього дорадчого органу при НКРЕКП, взяли участь у відкритому засіданні Комісії, на якому обговорювалися зміни тарифів на послуги опалення та постачання гарячої води для населення.

Під час проведення Комісією засідання, представники 26 галузевих членських організацій, що входять до складу Об'єднання профспілок, організацій профспілок у м. Києві «Київська міська рада профспілок», Громадські об'єднання «Тарифна мобілізація» й «Публічний аудит», а також

небайдужі громадяни, які приєдналися до маршу протесту Київської Міськпрофради, пікетували НКРЕКП.

Незважаючи на вимоги профспілок та інших учасників засідання - відкласти прийняття рішення щодо підвищення тарифів на послуги опалення та гарячої води для населення, Комісія все ж таки затвердила рішення про підвищення тарифів на теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води для потреб населення, вважаючи їх цілком обґрунтованими. Ухвалені рішення Комісія надає для реєстрації в Мін'юст України. Вступ в силу нових тарифів на зазначені послуги планується з 1 липня 2016 року (*в середньому підвищення тарифів складає від 1,8 до 2,2 разів*).

Враховуючи масштабне зростання цін і тарифів на житлово-комунальні послуги, більшістю членських організацій ФПУ прийняті відповідні рішення та направлені звернення до Уряду з вимогами щодо першочергових дій.

На виконання постанови Президії ФПУ від 08.06.2016 № П-2-1г «Про позицію та першочергові дії профспілок у зв'язку з шоким підвищенням цін і тарифів» членськими організаціями розгорнуто роботу по збору підписів обласними, районними, міськими, первинними профспілковими організаціями під схваленою Президією ФПУ Заявою у зв'язку з підвищенням ціни на природний газ для населення задля направлення її від кожної профспілкової організації на адресу Кабінету Міністрів України.

**Департамент захисту соціально-економічних прав
апарату ФПУ**

Прем'єр-міністру України
Гройсману В.Б.

Голові Верховної Ради
України
Парубію А.В.

Першому заступнику
Голови СПО
сторони роботодавців на
національному рівні
Мірошниченку О.В.

ЗАЯВА

ФЕДЕРАЦІЇ ПРОФСПЛОК УКРАЇНИ

У ЗВ'ЯЗКУ З ШОКОВИМ ПІДВИЩЕННЯМ ЦІНИ НА ГАЗ І ТАРИФІВ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

Федерація профспілок України висловлює категоричний протест проти встановлення Кабінетом Міністрів України з 1 травня 2016 року економічно необгрунтованої ціни на природний газ для населення, що, як наслідок, спричинило підвищення тарифів на гарячу воду та опалення, з 1 вересня підвищення тарифів на електроенергію на 30%, ініціювання територіальними водоканалами підвищення тарифів на холодну воду.

Зазначені рішення прийнято Кабінетом Міністрів України та НКРЕКП в умовах падіння реальної заробітної плати на 20,2% (за 2015 рік), збільшення заборгованості з виплати заробітної плати до 1,8 млрд грн, скорочення робочих місць та зростання безробіття, зростання рівня бідності серед працюючих до 20%.

ФПУ заявляє, що діюча система соціального захисту не забезпечує адекватної підтримки населення, оскільки базується на штучно заниженому вдвічі розмірі прожиткового мінімуму – при 3037 грн розрахованого Мінсоцполітики фактичного прожиткового мінімуму для працездатних осіб в цінах травня ц.р. в Держбюджеті встановлено 1450 грн з 1 травня ц.р.

Відтак – вдвічі занижено й розміри мінімальної зарплати та мінімальної пенсії.

Нинішня державна тарифна політика вже зробила комунальні послуги фінансово недоступними для більшості населення України, - до кінця року в чергу за державною допомогою стане майже 9 млн сімей із загальної кількості 15 млн сімей, до категорії отримувачів субсидії може потрапити майже три чверті працюючого населення.

Федерація профспілок України наполягає – працююча людина не повинна бути отримувачем субсидії і йти з простягнутою рукою до держави, а мати можливість своєю працею заробити на достатній життєвий рівень для себе та своєї сім'ї. Держава ж повинна забезпечити ефективний соціальний захист вразливих категорій населення.

Мірилом ефективності державної соціальної політики має бути не мільйонна кількість отримувачів субсидій та соціальної допомоги, а реалізоване конституційне право громадян на гідне життя за рахунок власної праці.

Враховуючи, що дії Кабінету Міністрів України та НКРЕКП порушують конституційне право громадян на достатній рівень життя для себе і своєї сім'ї,

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОФСПІЛОК УКРАЇНИ ВИМАГАЄ:

- негайно переглянути встановлену ціну на природний газ для населення, а також тарифи на опалення та гарячу воду, забезпечивши визначення їх на економічно обгрунтованому рівні;
- терміново внести зміни до Державного бюджету України на 2016 рік щодо підвищення розмірів прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати та мінімальної пенсії до рівня фактичного прожиткового мінімуму, та передбачити кошти для підвищення базового тарифного розряду Єдиної тарифної сітки з метою ліквідації грошового розриву з мінімальною заробітною платою;
- роботодавцям усіх форм власності спрямувати вивільнені кошти фонду оплати праці, внаслідок зменшення з 1 січня 2016 року майже вдвічі розміру ЄСВ, на підвищення з 1 липня 2016 року заробітної плати не менш ніж на 15%;
- погасити до 1 жовтня 2016 року заборгованість з виплати заробітної плати.

У разі невиконання вимог профспілок, для захисту економічних і соціальних інтересів працюючих профспілки будуть відстоювати конституційне право громадян на достатній рівень життя усіма законними засобами.

**Прийнято на засіданні Ради Федерації профспілок України
23 червня 2016 року**